

(Фонд за стратешку културу, 15.11.2008)

Војно-енергетска компонента квазидржавности



Познати стручњак за политику Запада «из сенке», Николас Хагер, сматра да је косовско питање у најнепосреднијој вези са енергетским пројектима. Он каже да постоји план за испоруку каспијске нафте преко Косова до Јадранског мора, одакле она танкерима може даље да се испоручује на Запад. Контролисање транспортне артерије најлакше је преко система протектората, формираног уз помоћ САД и ЕУ на постјугословенском простору, почевши од 1991. године. Неки стручњаци (Кроут Телбот, и не само он) сигурни су како је Вашингтон давно обећао стварање «Велике Албаније» којој ће накнадно доделити део грчких, македонских и српских територија које насељавају Албанци.

Међутим, зашто је била неопходна «суверенизација» Косова, чиме се створила друга албанска држава у Европи?

Многа дешавања се износе на видело кроз призму енергетске политике. На пример, 2001. године (након предаје Милошевића Хашком трибуналу) почела је изградња трансбалканског нафтовода дужине 920 км, који је требало да се стави у погон 2005. године. Према овом пројекту, нафта из Бакуа требало је да се спроведе до луке Супса на обали Црног мора, одатле танкерима да се превози до бугарске луке Бургас, а онда преко Македоније и Косова до јадранске луке Влора у Албанији. Нафтовод гради АМВО - албанско-македонско-бугарска компанија која је у власништву Американаца. Овим нафтоводом је планирано да се транспортује 750 хилјада барела нафте дневно. Са АМВО сарађују «Техасо», «Chevron», «Еххон», «Mobil», «BP», «Атосо», «Agip» и «Total Elf».

Одмах након објављивања «независности» Косова, међународни конзорцијум у чији састав улазе фирме из Италије, САД, Велике Британије и Албаније објавио је финализацију пројекта цевовода Јадран-Македонија-Бугарска (Влора-Скопље-Бургас). Ова маршрута пројектована је тако да његова скоро половина пролази преко албанских територија, највећим делом преко Косова. Није тешко погодити да је овај „пројекат предвиђен ради конкуренције нафтоводу Бургас-Александрополис, према којем је предвиђена испорука руске и каспијске нафте Средоземном мору, мимоилазећи Турску. Конкуренти журе да што пре изграде «трансалбански» нафтовод и тако принуде Русију да транспортује своју нафту преко мање повољне маршруте“.

[1](#)

У вези са овим треба подсетити на речи америчког министра енергетике, Б. Ричардсона, који је за време бомбардовања Југославије 1999. године изјавио: „Ради се о енергетској безбедности Америке... Говоримо о стратешком одвраћању оних који не деле наше вредности... (доделила Ј.П.). Уложили смо значајан новац у Каспијски регион, а сада нам је јако важно да нафтовод и политика иду у правцу у којем нам је то потребно.“

Енергетска компонента косовског питања непосредно је повезана са војно-обавештајном. „Домаћа“ за Дик Чејнија компанија «Halliburton» изградила је на Косову Camp Bondsteel - највећу америчку војну базу још од Вијетнама. За мање од три године, Bondsteel је из шаторског кампа који је био размештен на 400 хектара недалеко од македонске границе, претворен у аутономну базу опремљену према последњој речи технике, у којој се налази више од седам хиљада војника – три четвртине од укупног броја америчких војника на Косову.

Bondsteel има развијену путну мрежу од 25 км, више од 300 објеката опасаних бодљикавом жицом дужине 48 км, и 11 кула-осматрачница. База има стамбене објекте, продавнице, теретану која ради нон-стоп, цркву, библиотеку, најсавременију болницу у Европи. Ту се такође налази и 55 хеликоптера «Црни соко» и «Апач». Претпоставља се да ће Bondsteel заменити америчку војну базу Авиано (Италија). Паралелно са овим изграђена је још једна база - Camp Montajs за седам хиљада војника.

Bondsteel заједно са другим, мањим базама које ће бити саграђене дуж претпостављене трасе нафтовода АМВО представља директан војно-стратешки и

Пише: Јелена Пономарјова
среда, 03 децембар 2008 17:07

економски изазов за Русију. Bondsteel може бити престоница нове квазидржаве која обједињује Косово, територије западне Македоније и јужне Србије, делове Црне Горе које насељавају Албанци, као и Албанију.

Директор АМВО, Том Фергусон, недавно је изјавио да трансалбански нафтовод представља североисточни део средоземног енергетског коридора, који се ствара под контролом НАТО и ЕУ, у чији састав улази и траса Одеса-Броди-Гдањск и пројекат нафтовода «Бели ток» (Грузија – Украјина), који треба да прође преко Црног мора. Планира се да у супротном смеру, односно преко албанске Влоре на Бургас, у бивше републике СССР долази северноафричка и блискоисточна нафта са циљем да буде конкуренција испоруци руске нафте земљама у окружењу.

Рачунајући да 80% вредности нафте чине трошкови њеног транспорта, треба се сложити са мишљењем Владимира Овчинског, који је напоменуо да ће „глобални ратови XXI века бити ратови енергетских представника за маршруте транспорта“.

Чак и летимичан поглед на економску и војно-обавештајну компоненту косовског питања показује да он није примитивно етноцентричан, већ да је створен и да се култивише искључиво у интересима водећих западних транснационалних нафтних компанија. Косово ће још дуго остати уџбенички пример квазидржавности.

У условима светске хегемоније квазидржавност се шири попут вируса. Може се рећи да је велику већину земаља епохе постмодерне захватио овај вирус у одређеном степену. Џон Лафленд је апсолутно у праву када пише да „суверенитет Косова није ништа друго него фикција: реалну власт ће овде имати званичници Европске економске заједнице које контролише НАТО војска“. Ипак, запитаћемо се: Може ли се савладати вирус квазидржавности?

„Поливалентни суверенитет“, као и „постнационална државност“ не постоје, јер у основи оваквих прекрасних апстракција увек лежи груба сила. На Косову је размештено готово 16 хиљада НАТО војника, којима ће се ускоро придружити још хиљаду британских

војника. Управо ће они, а не косовска војска, обезбеђивати спољну и унутрашњу «безбедност» покрајине, тачније, контролисаће експлоатацију ресурса индустрије енергената, енергетске транспортне маршруте и трговину наркотицима.

Исто као и у Босни, и на Косово ће одлазити милијарде долара, и они се неће трошити на побољшавање живота људи, већ на одржавање међународне администрације. Само Косово остаће симбол сиромаштва, корупције и криминала све док транснационалне компаније буду заинтересоване за подршку мафијашкој владајућој класи која је проистекла из терористичких структура ОВК, и која је учествовала у геноциду над неалбанским становништвом на Косову, тесно повезаној са «сивом» економијом (трговина наркотицима, оружјем, људима, проституција).

Мутације вируса квазидржавности разрађују се у научноистраживачким институтима и обавештајним центрима САД, Велике Британије, Немачке (RAND Corporation, Институт за Централну и Источну Европу Колумбијског универзитета, Стратешки институт Универзитета Џ. Хопкинса, итд.) и постепено га примењују одговарајуће службе. Косово је плодно тло за ширење овог вируса.

Ево најважнијих унутрашњих начела квазидржавности:

А) Постојање етноконфесионалног и историјског непријатеља – Срба.

Б) Висок наталитет као једно од социо-културних обележја албанског муслиманског становништва. Дакле, интензивна концентрација Албанаца-муслимана, постепена исламизација-албанизација и «гетоизација» територије на којој су Албанци постали већина. Албанци који припадају муслиманима Шитима, Сунитима и Бектешима (ред који одбацује званични ислам) представљају посебне муслимане. Од ортодоксних верника они се разликују по томе што им је религија увек била на другом месту у јавном животу.

В) Албанци имају посебан однос према раду и територији на којој живе. Већ је било помена о «карактеристикама албанског живљења на туђи рачун», тежњи ка проширивању животног простора због високог природног пораста популације на рачун протеривања/потискивања аутохтоног становништва. Како напомиње бугарски истраживач Димитар Димитров, „без одговарајућих социјалних инвестиција,

Квазидржавност као инструмент хегемоније: случај Косово (III)

Пише: Јелена Пономарјова
среда, 03 децембар 2008 17:07

интензивна биолошка репродукција неизбежно условљава стил живота – простор на којем постоје само зидови и кров; полну дискриминацију од рођења до смрти; тежњу ка езотеричном образовању и култури у оквиру етноса; идеализовану, романтичну историографију у функцији проширења Албанаца у географској и политичкој сфери; склоности ка безакоњу, сивој економији, криминалу, јаку тенденцију према емиграцији“.

Напоменућу још једном да унутрашњи фактори за образовање квазидржавности не могу да функционишу сами по себи, потребна је повољна спољашња средина, каква је била створена после краха биполарног система и распада СССР-а, након чега је светски капиталистички систем постепено апсорбовао бившу сферу совјетског утицаја.

Данас не постоји озбиљна противтежа политици САД и осталих водећих НАТО земаља. Што значи да ће вирус квазидржавности наставити да се шири.

Јелена Георгијевна Пономарјова – магистар политичких наука, доцент на катедри за упоредну политикологију Московског државног интитета за међународне односе.

<http://www.fondsk.ru/article.php?id=1746>

Овчински В.: «“Независност“ Косова у огледалу политике у сенци...», стр.26.
Детаљније: Стариков Н.: «Шерше ля нефть. Зашто се наш Фонд за стабилизацију налази ТАМО?» Питер, 2008. [^]